

LOŠINJ, crkva Sv. Antuna Opata u Velome Lošinju

sagradio pomorac Vice Bune; to je jedinstven crkveni barokni spomenik na otoku s elementima gotike i renesanse. — Crkveni muzej čuva nekoliko umjetničkih slika, relikvijar iz VIII–IX. st. te nekoliko gotičkih, renesansnih i baroknih crk. predmeta. — Jedna od najnovijih građevina jest »Grand hotel« N. Dobrovića.

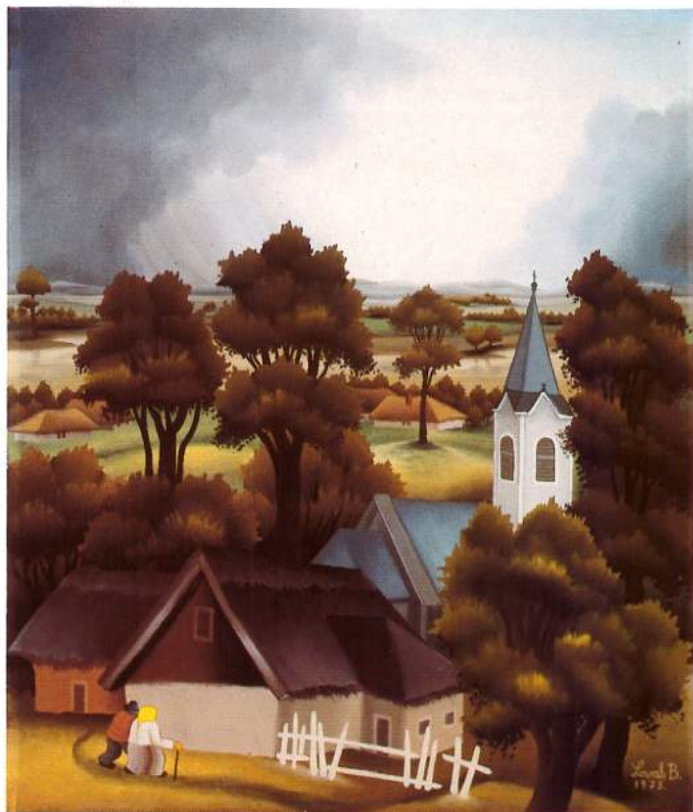
LIT.: V. Novak, Reliquarium Elaphitense, Lopudski relikvijarij, VjAHD, 1930–34. — V. Lisićar, Lopud, Dubrovnik 1931. — K. Prijatelj, Spomenici otoka Lopuda XVII i XVIII stoljeća, Anali—Dubrovnik, 1954. — T. Marasović, Regionalni južnodalmatinski tip u arhitekturi ranog srednjeg vijeka, Beritićev zbornik, Dubrovnik 1960. — K. Prijatelj, Dubrovačko slikarstvo, Zagreb 1968. — Zlatno doba Dubrovnika (katalog), Zagreb 1987. N. B. B.

LOSSERT, Franjo, zidar (?), oko 1748 — Varaždin, 31. V. 1804). U Varaždinu djeluje već prije 1783. God. 1788–93. radi na pročelju varaždinske gradske vijećnice. God. 1783–1804. izvodi u Varaždinu značajne građevinske radove (produženje i pročelje kapele Sv. Fabijana i Sebastijana, javne i privatne zgrade, trgovine).

LIT.: I. Lentić-Kugli, Varaždinski graditelji i zidari od 1700. do 1850. godine, Zagreb 1981.

LOŠIĆ, Dubravka, slikarica (Dubrovnik, 15. VIII. 1964). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1988 (F. Kulmer). Izlaže od 1983. a samostalno u

B. LOVAK, Oluja

Zagrebu (1985, 1986, 1987, 1988, 1989), Dubrovniku (1989, 1990), Poreču (1991). Svoje slike-objekte stvara na tradiciji pop-arta, obogaćenoj postmodernim iskustvom estetskoga nomadizma.

LIT.: A. Karaman, Dubravka Lošić (katalog), Dubrovnik 1989. — I. Šimat Banov, Dubravka Lošić (katalog), Zagreb 1990. — A. Karaman, Lošić (katalog), Dubrovnik 1990. Ž. Kć.

LOŠINJ, otok na S Jadranu. Nastanjen od bronzanoga doba, iz kojega potječe velik broj gradina smještenih po vrhovima podno Osoršćice te oko Malološinskoga zaljeva. U rim. doba nema većih naselja (osim Osora na prevlaci između otoka Lošinja i Cresa), ali su na obalama uz najplodnije agrarne površine utvrđeni ostaci ladanjskih rezidencija (villae rusticae) i to u Liskima, Sv. Jakovu i Studienčiću pod Čunskim. Na kompleksu Studienčića nastaje srednjovj. crkva, od koje su sačuvane ruševine zidova i ostaci sarkofaga. Rani srednjovj. fragmenti nađeni su na J dijelu otoka kraj Vinikovice. U sr. vijeku, kada je cijeli otok administrativno bio područje grada Osora, postoje samo pastirski stanovi. U doba romanike grade se na S dijelu otoka prve sakralne građevine — crkva eremita Sveti Lovro (JZ od Osora), Sveti Petar i Sveta M. Magdalena ispod Osoršćice te Sveti Jakov (danas nadograđen, na groblju istoimena sela). U XIV. i XV. st. nastaju naselja Velo selo oko gotičke crkve Sv. Nikole (spominje se 1384) i Malo selo oko crkve Sv. Martina (izgrađena između 1450–90), današnji Veli Lošinj i Mali Lošinj; isprva su stočarskoga i agrarnoga značaja, a poslije se razvija i pomorstvo; ta se otvorena naselja postupno šire prema obali u zaštićene uvala. Zbog opasnosti od gusarskih napada grade se u XV. st. u oba naselja kule za zbjegove. Nagli razvitak pomorske privrede i brodogradnje u XVIII. i XIX. st., koji oba naselja preoblikuju u gradove, prati evolucija tipa barokne kapetanske kuće, njezina pokušanja i umjetničkih predmeta (portreti). U XIX. st. pod Austrijom se razvija lošinski turizam, koji uz opći životni i kulturni standard bitno utječe na estetsko oblikovanje naselja (vile i hortikultura). Kraj malološinske crkve Sv. Martina iz XV. st. (višeputno pregrađivane) nalazi se na ogradi groblja kamena skulptura iz XVII. st. (Bl. Dj. Marija, sveci), koja potječe s nekoga oltara a pučkim, rustičnim karakterom lokalne proizvodnje razlikuje se od ostaloga mlađega inventara, uvezenoga u vrijeme gospodarskoga procvata.

U Malom je Lošinju 1696. u središtu »Sela« izgrađena trobrodna crkva Porođenja Marijina, u konačnu obliku dovršena i produžena za jedan interkolumnij 1757. — Važan urbanistički i graditeljski pothvat bila je gradnja crkve Sv. Antuna Opata u Velome Lošinju 1774. na mjestu crkve iz XV. i XVII. st. U crkvi su štukature C. Somazzija i orgulje G. Callida; na stipesu glavnoga oltara nalazi se mramorni reljefni antependij s prikazom *Večere u Emausu*, rad G. Albertinija da Pirana. Crkv. predmetima pripadaju: tempera na drvu *Bl. Dj. Marija s djetetom i svecima* (1475) B. Vivarinija, *Sv. Franjo* B. Strozija, *Sv. Ivan Krstitelj* L. Querene, *Poklonstvo kraljeva* F. Hayeza, *Sv. Grgur* L. del Cosse i *Duše u čistilištu* F. Potenze. — Uvezeni predmeti prevladavaju i u drugim crkvama Veloga Lošinja, a sabrani su ponajviše darivanjem domaćih kapetana koji su umjetnine kupovali na dražbama ukinutih mlet. crkava. Crkvi Gospe od Anđela prigradeni su oko 1600. prednji dio i zvonik a renovirana je 1732, kada je dobila i svetište s kupolom. U crkvi je vrijedna zbirka slika venec. majstora: *Sv. Franjo Paulski* i *Sv. Hildebrand* djelo su F. Fontebassa, ciklus od osam slika s temama iz Svetoga pisma naslikao je G. A. Pellegrini, dok za nekoliko slika iz XVI–XVIII. st. još nisu utvrđeni autori. — Pomorski značaj Lošinja prate i zavjetne slike pomoraca iz XVIII. st. u crkvi Sv. Nikole (Veli Lošinj) i iz XIX. st. u crkvi Navještenja na Čikatu (Mali Lošinj).

LIT.: Inventario degli oggetti d'arte d'Italia, V. Provincia di Pola, Roma 1935, str. 110–111. — D. Westphal, Malo poznata slikarska djela XIV do XVIII stoljeća u Dalmaciji, Rad JAZU, 1937, 258. — P. Budinich, S. Gregorio di Spoleto patrono di Lussingrande, Mali Lošinj 1937. — B. Fučić, Izvještaj o putu po otocima Cresu i Lošinju, Ljetopis JA, 1946–48, 55. — A. Mohorovičić, Prilog analizi razvoja historijske arhitekture na otocima Lošinju i Cresu, ibid., 1954, 59. — Isti, Analiza razvoja pučkih nastamba na otočnoj skupini Lošinj–Cres, ibid., 1955, 60. — Isti, Analiza razvoja urbanističke strukture naselja na otocima zapadnog Kvarnera, ibid., 1956, 61. — Arheološka istraživanja na otocima Cresu i Lošinju, Zagreb 1982. — B. Fučić, Apsyrtides, Mali Lošinj 1990. B. F.

LOVAK, Branko, naivni slikar (Hlebine, 25. VII. 1944 — Zagreb, 17. XII. 1983). Školovao se u Hlebinama, gdje mu je crtanje predavao I. Generalić, te u Zagrebu. Izlaže od 1957. Slika krajolike, figuralne kompozicije i mrtve prirode na način hlebinskoga kruga. Radnju smješta u iluzionistički prikazan prostor, naglašava kontrast svjetlosti i tame, ponekad poseže za ekspresivnim elementima groteske (*Ples u kleti*, 1969; *Pod jabukom*, 1972). Samostalno izlagao u Mladenovcu, Bremenu,